Hospodárske listy

Aktuálne témy hlavne v oblasti verejných financií

Vydáva Inštitút hospodárskej politiky ISSN 1338-3647 www.ihp.sk ◆ číslo ◆ 6/2012

POTREBUJEME ZMENU... ALE KDE?

Verejné financie je potrebné konsolidovať, deficit prekračuje povolenú úroveň. Určuje nám to Ústava, vyplýva nám to z medzinárodných záväzkov. Sociálna poisťovňa sa v súčasnosti topí v dlhoch, ktoré iba prispievajú k prehlbovaniu problémov s verejnými financiami. Platby do priebežného dôchodkového piliera nie sú dostačujúce, na výplatu dôchodkov si požičiavame z externých zdrojov. Do druhého piliera plynie rovnaký podiel odvádzaných finančných prostriedkov, ako do prvého, čo prvý pilier výrazne oslabuje.

Takéto množstvo problémov nemôže zostať bez povšimnutia. Znížme príspevky do druhého piliera a riešme dlhodobé finančné problémy. Toto sú slová, ktoré zaznievajú z úst súčasnej vlády. S takýmto riešením sa však jednoducho nemôžem stotožniť. Pri súčasnom demografickom vývoji nie je možné znižovať príspevky do druhého piliera a spoliehať sa na financovanie budúcich dôchodkov primárne z priebežne financovaného systému. Môžeme, ale bolo by to vysoko nezodpovedné. Polemizovanie o výške príspevkov do II. piliera a diskusia o potrebnosti III., či podľa niektorých návrhov až IV. piliera v dôchodkovom systéme, pôsobí iba ako nástroj na odlákanie pozornosti od reálneho problému. Chápem postoj zamestnávateľov, ktorým ide v prvom rade o zachovanie príjmov a teda podporujú zmenu v nastavení druhého piliera, miesto dodatočného daňového zaťaženia pre zvrátenie deficitu v prvom pilieri. Rovnako chápem aj dôchodkové správcovské spoločnosti, ktorým otvorenie druhého piliera a výrazné zníženie príspevkov, spôsobia problémy a budú musieť hľadať ďalšie spôsoby ako nalákať potenciálnych sporiteľov. Čo ale nechápem, je prístup vlády, ktorá sa tvári, že budúce dôchodky budú vyplácané primárne z prvého piliera. Práve v tomto pilieri tkvie jadro problémov, v nastavení jeho financovania a príspevkoch, ktoré sú z neho vyplácané a preto je potrebné spraviť jeho dôkladnú revíziu. Nehľadajme spôsob ako trestať na budúcnosť mysliacich občanov, ktorí si šetria na budúci dôchodok. Odstráňme nedostatky, ktoré umožňujú zneužívať systém a zaplátajme diery, ktoré v prvom pilieri nesprávnym hospodárením vznikli.

Igor Kiss, riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky

ALTERNATÍVY DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU

SLOVENSKO SA NEVYHLO SÚČASNÉMU SVETOVÉMU TRENDU STARNUTIA OBYVATEĽSTVA. DEMOGRAFICKÉ UKAZOVATELE NEPUSTIA. DÔSLEDKOM MODERNÉHO ŽIVOTNÉHO ŠTÝLU A MEDICÍNSKEHO POKROKU JE ZVYŠUJÚCI SA PRIEMERNÝ VEK DOŽITIA OBYVATEĽSTVA, ALE PARADOXNE AJ KLESAJÚCA PÔRODNOSŤ. PÔVODNÉ NASTAVENIA DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU ZALOŽENÉ NA PRIEBEŽNOM FINANCOVANÍ SÚ NEUDRŽATEĽNÉ, JE POTREBNÁ ZMENA. NA SLOVENSKU BOLI ROVNAKO AKO AJ V INÝCH EURÓPSKYCH KRAJINÁCH ZAVEDENÉ ĎALŠIE DOPLNKOVÉ DÔCHODKOVÉ PILIERE, KTORÉ MALI UMOŽNIŤ NASPORIŤ SI OBYVATEĽOM NA DÔCHODOK. V SÚČASNOSTI PREBIEHAJÚ BÚRLIVÉ DISKUSIE, NAKOĽKO JE TAKÝTO VIAC PILIEROVÝ DÔCHODKOVÝ SYSTÉM UDRŽATEĽNÝ, POTREBNÝ A AKO HO SPRÁVNE NASTAVIŤ, ABY SME SA VYHLI VYSOKÝM DEFICITOM A ABY SME ZÁROVEŇ MOHLI ZARUČIŤ OBYVATEĽSTVU PRIMERANÉ DÔCHODKY PO ODCHODE DO PENZIE.

Účastníci konferencie „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. Foto: Ivana Rapošová©

Nakoľko sa Inštitút hospodárskej politiky dôchodkovou problematikou zaoberá už dlhodobo, rozhodli sme sa zorganizovať odbornú konferenciu pod názvom „Alternatívy dôchodkového systému“, ktorá sa konala 21. júna 2012 v Hoteli Kempinski za účasti zástupcov súkromnej a verejnej sféry, ako aj odbornej verejnosti.

Naše pozvanie prijal Jozef Burian, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý prednášal o potrebe zmien v nastavení druhého piliera a neudržateľnosti súčasného prerozdeľovania finančných prostriedkov v dôchodkovom systéme. Druhým prednášajúcim bol významný zahraničný odborník Zbigniew Derdziuk, architekt dôchodkového systému v Poľsku, ktorého príspevok bol zameraný práve na potrebu zmien v nastavení systému a postupné prispôsobovanie sa globálnym zmenám. Ako tretí v poradí vystúpil so svojim príspevkom Ľudovít Kaník, podpredseda Výboru NR SR pre sociálne veci, ktorého príspevok bol zameraný na zmeny, ktoré je potrebné prijať v prvom dôchodkovom pilieri a ktorý obhajoval zachovanie druhého piliera v jeho aktuálnej forme.

Pokračovanie na str. 2

ALTERNATÍVY DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU

Dokončenie zo str. 1

Ďalšími rečníkmi boli Milan Repka, riaditeľ Fincentrum Slovensko, Jozef Paška, predseda predstavenstva Allianz – Slovenská d.s.s., a.s. a Vladimír Baláž, predseda Vedeckej rady Prognostického ústavu SAV. Názory a vyjadrenia jednotlivých rečníkov sa nachádzajú na ďalších stranách Hospodárskych listov.

Dúfame, že i prispením Inštitútu hospodárskej politiky bude dosiahnutý konsenzus v nastavení dôchodkového systému a prijaté opatrenia nebudú mať politický charakter, ale práve naopak, bude im predchádzať hlboká diskusia a hľadanie riešení, ktoré budú dobré tak pre súčasnú, ako aj pre budúce generácie.

Autor: Ing. Igor Kiss, riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky

Zľava: Milan Repka a Jozef Paška na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

Zľava: Stanislav Žofčák a Viktor Kouřil na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

Zľava: Jozef Paška a Vladimír Baláž na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

Zľava: Jozef Paška, Vladimír Baláž, Igor Kiss na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

Zbigniew Derdziuk na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

Zľava:Jozef Burian na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. Fotky: Ivana Rapošová©

AKÉ SÚ PARAMETRE DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU V POĽSKU?

KAŽDÁ KRAJINA MÁ SVOJE ŠPECIFICKÉ ČRTY A PODMIENKY PRE ZMENY. SLOVENSKO, AKO AJ ĎALŠIE KRAJINY V4, VYŠLO PRED 20 ROKMI Z KOMUNIZMU, ALE JEHO DÔSLEDKY SÚ STÁLE VIDITEĽNÉ. ZÁPADNÉ KRAJINY MAJÚ MAJETOK V JEDNOTLIVÝCH DÔCHODKOVÝCH FONDOCH HROMADENÝ UŽ DLHŠIU DOBU, NO V POSTKOMUNISTICKÝCH KRAJINÁCH JE TO OBRAZNE POVEDANÉ IBA NIEKOĽKO ROKOV. ZÁSTUPCA POĽSKA, ZBIGNIEW DERDZIUK, ARCHITEKT POĽSKEJ DÔCHODKOVEJ REFORMY, V RÁMCI RIEŠENIA PROBLEMATIKY NASTAVENIA DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU PREDNÁŠAL NA KONFERENCII ORGANIZOVANEJ INŠTITÚTOM HOSPODÁRSKEJ POLITIKY, „ALTERNATÍVY DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU“, KTORÁ SA KONALA 21. JÚNA 2012. AKÉ SÚ TEDA PARAMETRE DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU V POĽSKU?

CHARAKTERISTIKA DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU V POĽSKU

Profesor Nicholas Barr z London School of Economics hovorí o niekoľkých prvkoch dôchodkového systému, na ktorých je závislý. Jednak na príspevkoch, ktoré do systému idú, na výdavkoch, ktoré z neho idú občanom a na veku vstupu do dôchodku. Toto všetko je ovplyvňované ešte vonkajšími podmienkami, ako hospodársky rast a demografický vývoj. V Poľsku je systém dôchodkového riadenia taký istý ako na Slovensku, máme Ministerstvo sociálnych veci, Sociálnu poisťovňu, ktorej som riaditeľom, ale máme aj takú špecifickú črtu, že máme špeciálny, oddelený dôchodkový systém pre poľnohospodárov. Máme ešte ďalšie prvky, ktoré k tomuto systému prispievajú: dôchodky a invalidné dôchodky, dôchodky plynúce pre ľudí s pracovným úrazom a moja inštitúcia navyše zbiera nemocenské dávky. Je to dôležité, pretože tieto všetky prvky súvisia s prácou. Je však dôležité rozlišovať systém sociálnych dávok a dôchodkového zabezpečenia. Od 1.1.1999 sme zaviedli systém 3 pilierov, ktorý máme už 13 rokov. Máme u nás iný spôsob vypočítania týchto dávok, nie „defined contributions“, ale „defined benefits“. Teda slovenský systém je určený systémom definovaných príspevkov a náš systém spočíva v tom, že my tieto príspevky hromadíme a dostanú sa na účet jednotlivých ľudí. Z týchto peňazí vyplácame dávky, dôchodky, spolu je to 22 % príspevkov. Druhý pilier, kapitálový, je tiež povinný a vychádza z trhového systému, ktorý sa riadi dôchodkovými správcovskými spoločnosťami. Doteraz, do mája minulého roku to bolo 7,3 %, a teraz je to 2,3 %. Plánujeme že v roku 2017 to bude 3,5 %. Zároveň existuje aj tretí pilier, ktorý je dobrovoľný a kapitálový. Máme dokonca tri nástroje, pracovné dôchodkové programy. Zamestnávateľ môže napríklad určiť na tieto fondy do maximálne 7 % a má z tohto dôvodu daňovú úľavu. Druhý nástroj je individuálny účet, každý obyvateľ doňho môže dobrovoľne platiť a štát ho nezdaňuje. Tretí nástroj, individuálne účty dôchodkového zabezpečenia - ľudia si môžu sporiť do 4 %, ale nie viac než určitá suma, pričom majú daňové bonusy. Z tohto piliera máme 500 mld. eur. V II. piliere máme na kontách, teda asi 50 miliónov eur. V prvom pilieri sú to virtuálne peniaze, v druhom sú ozajstné peniaze. V treťom pilieri máme 2,5 mld. eur. Každý kto mal menej ako 50 rokov mohol dobrovoľne vstúpiť do II. piliera. Tí, ktorí mali menej ako 30, museli a ľudia nad 50 nemohli. Mali sme rôzne predpoklady a v tom prípade sme predpokladali, že 30 % vstúpi do II. piliera, ale v realite vstúpilo 50 %. Keď sme tvorili tento systém, tak som bol vo vláde a náš plán bol, že presunieme peniaze z druhého piliera do prvého bez vzniku deficitu. Počítali sme s príjmami z privatizácie, ktoré mali eliminovať potenciálny deficit. Tiež sme už vtedy mysleli na zmeny v I. pilieri, predovšetkým zmenu dôchodkového veku. Takisto rôzne zvýhodnené skupiny, napr. so skorším odchodom na dôchodok, mali prejsť na všeobecný systém. Rovnako sme mali ambíciu zmeniť systém poľnohospodárskeho dôchodkového sporenia. Ale ako to býva v politike, nie všetko sa podarilo. Tak napr. baníci ostali v systéme stále. A tí majú vypočítavané dôchodky iným spôsobom a stále na ne priplácame. Ale počas tých 10 rokov sme predsa len zaviedli nejaké zmeny.

Zbigniew Derdziuk na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012 Foto: Ivana Rapošová©

NASTAVENIE SYSTÉMU V POĽSKU OD ROKU 2010

Ako vyzerá financovanie od roku 2010? Máme príspevky na dôchodok, na pracovné nehody, na invalidný dôchodok. A to nám nestačí ani na tie dôchodky, ktoré vyplácame (viď graf). Ako vidno, tieto peniaze idú na II. pilier. V roku 2010 to bolo 22 mld. PLN príspevkov, v roku 2011 to bolo 15 mld. PLN. Ale zase zo všeobecných daní bolo priplatených 38 mld. PLN z rozpočtu a ďalších 7,5 mld. PLN z fondu demografickej rezervy. Tieto peniaze, ktoré odovzdávame do

Pokračovanie na str. 4-5

Zbigniew Derdziuk na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012 Foto: Ivana Rapošová©

Dokončenie zo str. 3

II. piliera sú spravované jednotlivými nezávislými dôchodkovými správcovskými spoločnosťami, ktorých je štrnásť, a sú buď poľské národné alebo zahraničné. V systéme II. piliera je v súčasnosti 15,5 miliónov členov. A vidieť, že finančné prostriedky v II. pilieri stále rástli, až vplyvom hospodárskej krízy klesli (príspevky stúpali, ale ich hodnota sa znížila). Dôchodkové fondy II. piliera investujú do rôznych nástrojov. Tieto čiastky mali na začiatku roku 2000 veľký vplyv na rozvoj poľskej ekonomiky. Majú limit na maximálne 40 % investícií do akcií. Podľa jednotlivých rokov môžeme vidieť, že investovali buď viac do dlhopisov, alebo do akcií. V súčasnosti sú zavedené limity zmenené, budú mať vyššie limity na investície do dlhopisov.

ZMENY V DRUHOM PILIERI

Znížili sme príspevky do druhého piliera. Ciele, ktoré sme mali pri vytváraní tohto systému neboli naplnené. Rovnováha prvého piliera závisí od demografie. V situácií, keď je hospodárska kríza, nie je možné do II. piliera stále investovať, preto sme okresali príspevky. Všetky naše skúsenosti sú veľmi krátkodobé, lebo hovoríme o zmenách v priebehu 10 rokoch a v prípade dôchodkového systému je potrebné zvažovať obdobie min. 60 rokov.

Pôvodne sme mali pomer príspevkov v prvom pilieri 12,22 % a v druhom 7,3 %. Znížili sme príspevky do druhého piliera o 5 %. Týchto 5 %, ktoré sú späť v prvom pilieri, sú ako „defined contribution“. Sú s nimi spojené pravidlá, ktoré sú typické pre II. pilier, čiastočne sa môžu dediť a takisto funguje valorizácia. Zároveň má virtuálny účet v prvom pilieri s 12,22 % iný systém valorizácie ako 5 % podiel. Do roku 2017 plánujeme 5 % podiel znižovať na 3,8 %. To je kompromis dialógu. Mali sme skupinu osôb s nárokom na skorší dôchodok. Tieto dôchodky boli vypočítané na základe odpracovaných rokov.

„Je čoraz menej pracovných miest s veľmi zlými podmienkami práce, treba teda zmenšiť skupinu osôb s predčasným dôchodkom.“

V roku 2008 sme zvýšili dôchodkový vek v prípade žien na 60 rokov a v prípade mužov na 65 rokov. Ale samozrejme sú také povolania, kde ľudia nemôžu pracovať tak dlho. Takže sme zaviedli dodatočný príspevok 1,5 % pre skupiny, ktorých sa týkal skorší odchod do dôchodku. Ako ďalší krok sme na základe diskusií s lekármi atď. znížili počet osôb s nárokom na predčasný dôchodok z jedného milióna na 250 000. Tým sme dosiahli zmenu v nastavení parametrov, máme viac osôb platiacich dlhšie do dôchodkového systému a menej osôb využívajúcich systém. Je čoraz menej pracovných miest s veľmi zlými podmienkami práce, treba teda zmenšiť skupinu osôb s predčasným dôchodkom. Je potrebné poskytnúť možnosť rekvalifikovať sa. Ale je to tiež otázka demografie. Poľsko má momentálne 38 000 000 obyvateľov, a v roku 2060 predpokladáme 30 000 000 (bez migrácie). Celá Európa bude staršia. Mení sa aj štruktúra práceschopných ľudí, ktorí sú už v dôchodkovom veku. Ak tu máme 16 % dôchodcov, tak ich bude 30 %. Keď teraz máme na 4 pracujúcich 1 dôchodcu, tak potom budeme mať na 4 pracujúcich 3 dôchodcov. A dokonca nie všetci práceschopní chcú, alebo môžu pracovať. Takže zvýšenie dôchodkového veku je potrebné. Takže tie parametre, o ktorých som hovoril na začiatku: počet platiacich a počet poberateľov dôchodku, okrem nich môžeme meniť aj výšku dávok alebo dôchodkov. Na jednej strane musíme ľudí motivovať do práce, ale na druhej musíme zabezpečiť dôstojné podmienky pre život. Celý čas sa musíme pozerať na zmeny a systém prispôsobovať, rovnako budovať dôveru občanov. Každý presun prostriedkov z prvého do druhého piliera má dlhotrvajúce následky. Tie peniaze, ktoré zhromažďujeme, nám umožnia eliminovať vzniknuté rozdiely v systéme. Je problém s babyboom-ami. Pokiaľ máme dobre parametrizovaný II. pilier, môže nám pomôcť tento problém čiastočne vyrovnať. S jednou výhradou, tí ktorí doňho vstúpia, budú splácať úver z dlhopisov, ktoré boli v tom čase vydané. Je dôležité, aby I. a II. pilier boli zrovnovážené a negenerovali dlhy do budúcnosti.

„V systéme definovaného príspevku je veľmi dôležitý dôchodkový vek, lebo ten má priamy dopad na výšku dôchodku.“

Znížili sme teda počet osôb, ktoré mali nárok na skorší dôchodok, znížili sme príspevky do druhého piliera, tak aby mal stimulujúci účinok, ale aj účinok, ktorý vyrovnáva systém. A teraz sme zaviedli ďalšiu zmenu dôchodkového veku. V systéme definovaného príspevku je veľmi dôležitý dôchodkový vek, lebo ten má priamy dopad na výšku dôchodku. Keď žena

FINANCOVANIE DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU POĽSKA 2010

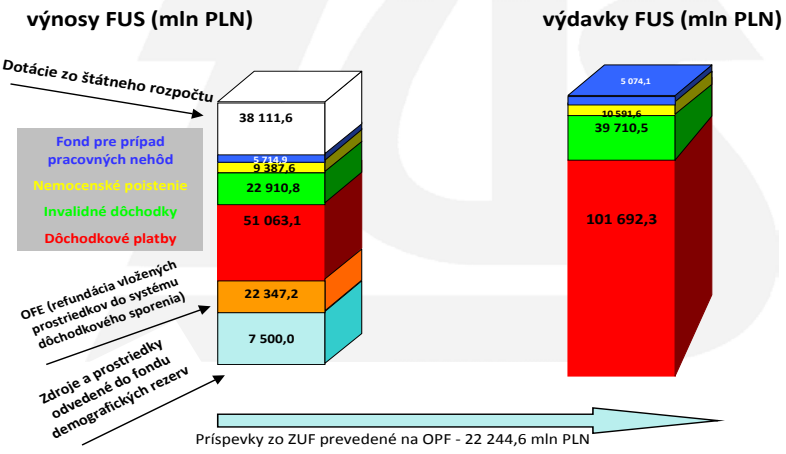

zdroj: autor - Zbigniew Derdziuk

Zľava: Zbigniew Derdziuk, Ľudovít Kaník a Igor Kiss na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012 **Foto: Ivana Rapošová©**

začne pracovať od 25 rokov, pracuje do 60 rokov a pri optimistickom predpoklade, že nebude mať deti, pracuje 35 rokov. Ale keď bude mať deti, kto bude platiť príspevky? Takže sme zaviedli systém, kde počas materskej dovolenky platíme za ženy dôchodkové príspevky. Kedysi boli príspevky na základe minimálnej mzdy a teraz ich počítame na základe 60 % priemernej mzdy. Takže žena, ktorá pracuje 35 rokov platí 1/5 príspevkov, čiže je to 20 % mzdy. Čiže po odchode do penzie poberá ako keby 7 rokov dôchodok vo výške svojej pôvodnej mzdy. Pokiaľ by sme predpokladali, že výsledná hodnota týchto príspevkov bude valorizovaná, investovaná a bude mať stále rovnakú hodnotu, tak vo výsledku by tieto výpočty predstavovali aj reálnych 7 rokov. Keď potom túto čiastku rozdelíme do priemernej dĺžky života, zistíme, že žena, ktorá teraz ide do dôchodku v 60 rokoch, sa dožíva 83 rokov. A muž, ktorý pracuje do 65 rokov, bude žiť do 80 rokov. Takže z tabuliek UNISEX vyplýva, že žena bude dôchodkový systém používať 21 rokov, lebo na to prispejú aj muži, teda bude mať jednu tretinu mzdy, to bude priemerná výška dôchodku. Muž, ktorý pracuje o 5 rokov dlhšie, je pri odchode do penzie o 5 rokov starší. Podľa demografických údajov by sa mal dožiť ďalších 15-16 rokov v dôchodkovom veku a jeho dôchodok bude skoro 50% mzdy. V tomto prípade vyrovnanie veku odchodu do dôchodku je tiež zamýšľané preto, aby sme nediskriminovali ženy a aby dôchodky neboli príliš nízke. To má vplyv aj na počet pracujúcich a systém sa vyrovnáva podľa toho, koľko je poberateľov dávok. Teda sú tam individuálne a hromadné prvky.

„Pokiaľ ľudia stratia dôveru v systém, nebudú si platiť príspevky a nebudú pracovať legálne.“

Sociálna poisťovňa (ZUS) vyrába model, podľa ktorého bude najväčšie zaťaženie systému v rokoch 2027 a 2028, ako dôsledok povojnového babyboom-u. Zvýšenie dôchodkového veku tento deficit zníži. Systém definovaných príspevkov je taký, že by mali po reforme dostať vyššie dôchodky. Ako som už povedal, zaviedli sa zmeny aj do III. piliera a ich dôsledkom má byť väčšia motivácia sporiť v tomto pilieri. Musíme dbať aj na výplaty dávok z kapitálu. Ide o doživotné dôchodky. Lebo keď sa rozprávame, hovoríme len o zhromažďovaní prostriedkov, ale musíme dbať aj na to, ako budú dávky vyplácané, aby tieto prostriedky nestratili hodnotu. Musíme pamätať na to, že sme súčasťou globálnej ekonomiky a finančná kríza ovplyvňuje tento systém. Ako hovorí Medzinárodná asociácia sociálneho zabezpečenia, ktorej dozornej rady som členom, systémy dôchodkového zabezpečenia sa stali stabilizátormi počas krízy, teda príjmov obyvateľov a z tohto hľadiska aj spotreby. Tento

Kto je Zbigniew Derdziuk...

Zbigniew Derdziuk je považovaný za jedného z architektov poľskej dôchodkovej reformy. V súčasnosti pôsobí ako predseda predstavenstva Odboru spoločných rezerv Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Sociálna poisťovňa Poľsko) a ako člen dozornej rady Medzinárodnej asociácie sociálneho zabezpečenia.

systém musí byť neustále korigovaný a musí sa s ním narábať vo vzťahu k dlhodobej perspektíve. Keď niekto dnes vstúpi na trh práce, tak už o 40 rokov bude mať nárok na dôchodok. Pokiaľ ľudia stratia dôveru v systém, nebudú si platiť príspevky a nebudú pracovať legálne. To môže mať dopad aj na hospodárstvo krajiny, firmy môžu stratiť konkurencieschopnosť. Preto je veľmi dôležité vzdelávanie v tejto oblasti a dialóg. Obyvatelia, ktorí sú voličmi, svojimi rozhodnutiami priamo ovplyvňujú systém. Kolegovia z Dánska mi hovorili, že veľmi veľa ľudí bolo proti zvyšovaniu dôchodkového veku. Ale spravili informačnú kampaň a ľudia to akceptovali. U nás bola tiež veľká debata a veľa ľudí bolo proti, ale po viacerých stretnutiach a diskusiách pomaly dochádzame k tomu, že ľudia zmeny akceptujú. Neustále sa musíme prispôsobovať aktuálnej situácii.

Komentoval: Zbigniew Derdziuk, predseda Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012.

ÚPRAVA VKLADOV DO OFE PO 1 MÁJI 2011

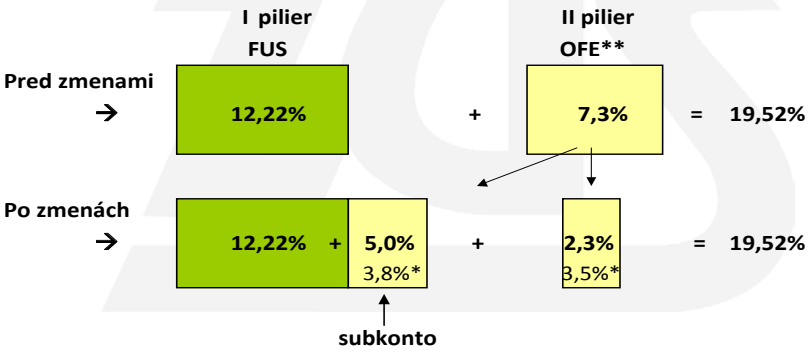

* Hodnota vkladov od roku 2017 ** Open Pension Fund

Autor: Zbigniew Derdziuk na základe údajov prezentovaných na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012

SUMÁR A KOMENTÁR K PRIPRAVOVANÝM ZMENÁM V NASTAVENÍ DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU NA SLOVENSKU

Jozef Burian, štátny tajomník MPSVaR na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. Foto: Ivana Rapošová©

SÚČASNÉ NASTAVENIE DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU JE NEUDRŽATEĽNÉ. TO JE HLAVNÝ DÔVOD, PRE KTORÝ VLÁDA PRIPRAVILA KOMPLEXNÚ REFORMU SYSTÉMU. ZMENY SA TÝKAJÚ PRVÉHO AJ DRUHÉHO DÔCHODKOVÉHO PILIERA. VNÍMAME SYSTÉM AKO CELOK A TVRDÍME, ŽE PRVÝ AJ DRUHÝ PILIER MUSIA TVORIŤ CELOK, KTORÝ ZABEZPEČÍ DÔSTOJNÉ A STABILNÉ DÔCHODKY NIELEN DNES, ALE AJ V BUDÚCNOSTI.

Žiadna zodpovedná vláda nemôže dovoliť, aby naďalej fungoval systém, ktorý vyrába obrovský dlh. Pričom dlh vyrába aj prvý aj druhý pilier vo výške 895 mil. eur. Spolu teda dlh, ktorý produkuje súčasný dôchodkový systém je 1 780 mil. eur. To je hrozivé číslo a je jasné, že riskujeme zrútenie celého systému, ak nezakročíme. Podstatné je, že práve takýto stav reálne ohrozuje vyplácanie dôstojných a primeraných dôchodkov v budúcnosti a preto pristupujme k zmenám v celom systéme.

ZHRNUTIE PLÁNOVANÝCH ZMIEN V PIATICH BODOCH

Zámer pripravovaných zmien v dôchodkovom systéme sa dá zhrnúť do piatich bodov:

1. Dosiahnuť primerané dôchodky
2. Zabezpečiť stabilitu systému
3. Vytvoriť systémové väzby medzi 1., 2. aj 3. pilierom
4. Nastaviť systém, aby bol dlhodobo udržateľný
5. Dosiahnuť vyváženú mieru solidarity a zásluhovosti v systéme

ZMENY V PRVOM PILIERI:

1. Úprava a redukcia priemerného osobného mzdového bodu postupne z dnešného pomeru 16 % vs. 84 % na pomer 22 % vs. 60 %. Toto prehĺbenie miery solidarity sa dotkne ľudí nad úroveň zárobku tisíc eur, to je 1,25-násobok priemerného osobného mzdového bodu, priemerný osobný bod je priemerná mzda v Slo-

venskej republike. Tu sa bude znižovať výpočet koeficientom 60. Zároveň posilníme dôchodok pre tých, ktorí zarábajú podpriemerný zárobok, pod 1-násobok priemernej mzdy, teda pod 786 eur.
2. Zavedieme inštitút minimálneho dôchodku, v závislosti od počtu odpracovaných rokov od roku 2014. Je dôležité, aby ľudia, ktorí poctivo a dlho pracovali za minimálnu mzdu, nepadali do hmotnej núdze a nemuseli nedôstojne žiadať o podporu v hmotnej núdzi.
3. Prechod na valorizáciu dôchodkov v závislosti od inflácie za domácnosti dôchodcov. To je prechodné obdobie, keď budeme znižovať dnešný švajčiarsky model, kde je 50 percent inflácia, 50 percent rast miezd. Po roku 2017 to bude už len miera inflácie za domácnosti dôchodcov.
4. Jednotný vek odchodu do dôchodku. Zvyšovanie postupne od roku 2017 na základe stredného veku dožitia.

ZMENY V DRUHOM PILIERI:

1. Dobrovoľný vstup do druhého piliera do veku 35 rokov. Považujeme to za dôležité aj preto, že viac ako 30 percent ľudí podľa prieskumov nevie, či je v prvom alebo v druhom pilieri. 80 percent ľudí nevie, v akom fonde sa nachádza a nevie posúdiť, či je pre nich druhý pilier výhodný alebo nie.
2. Sadzba príspevkov na starobné dôchodkové sporenie bude štyri plus dva. Štyri percentá z povinného odvodu je to, čo štát povinne dá, dve percentná si môže sporiteľ pripoistiť. Odhadujeme, že okolo pätnásť, dvadsať percent ľudí, bude mať záujem sa pripoistiť. Dve percentá dobrovoľného pripoistenia budú mať daňové zvýhodnenie.
3. Počet dôchodkových fondov, chceme meniť tak, aby zostal minimálne jeden garantovaný fond a minimálne jeden negarantovaný. Čiže to, že si dôchodkové správcovské spoločnosti vytvoria ďalšie negarantované fondy, alebo ďalší garantovaný fond, je len a len v pôsobnosti správcovskej spoločnosti.
4. Sledované obdobie pri garanciách bude 10 ročné, v iných garantovaných dôchodkových fondoch max. 15 ročné.
5. Minimálna doba sporenia bude 10 rokov.

ZMENY V TREŤOM PILIERI:

1. Zámer je pripraviť zmeny od roku 2014
2. Prehodnotíme opätovné zavedenia daňového zvýhodnenia pre zamestnancov v prípade príspevku na úrovni približne 10 eur mesačne, resp. 120 eur ročne.

Všetky zmeny, ktoré pripravuje vláda, majú zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému v SR. Majú zabezpečiť dôstojné dôchodky dnes aj v budúcnosti. Druhý cieľ, ktorý vláda sleduje, je udržateľnosť verejných financií. Pripomíname, že nielen vládny Smer, ale aj opoziční poslanci hlasovali za Zákon o rozpočtovej zodpovednosti. Znižovanie dlhu verejných financií nie je možné bez úpravy v dôchodkovom systéme, ktorý tvorí vysoký a stále rastúci dlh. Zodpovedná vláda musí konať. Za každé porušenie Paktu stability a rastu hrozí pokuta od Európskej komisie. Nedodržanie plánovaných parametrov v tomto roku a v budúcom roku, dáva predpoklad, že budeme financovať svoj dlh nie za 3,5 percenta, ale možno za päť percent. Slovensko dnes čelí týmto faktom a je povinnosťou zodpovednej vlády udržať verejné financie a dať ľuďom istotu, že ich dôchodky nie sú a nebudú ohrozené.

Autor: Ing. Jozef Burian, štátny tajomník MPSVaR

Kto je Jozef Burian...

Ing. Jozef Burian je súčasný štátny tajomník Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny. Od roku 2006 pôsobil ako poslanec NR SR za stranu SMER-SD, pričom zastával pozície predsedu Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu a predsedu Finančnej komisie. Je autorom viacerých odborných publikácií.

Jozef Burian, štátny tajomník MPSVaR na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. **Foto: Ivana Rapošová©**

KOMENTÁR ĽUDOVÍTA KANÍKA K PRIPRAVOVANÝM ZMENÁM V DÔCHODKOVOM SYSTÉME SR

„…HLAVNÝ PROBLÉM JE V I. PILIERI, V JEHO UDRŽATEĽNOSTI.“ „…OSLABOVANIE II. PILIERA NEZNAMENÁ KONSOLIDÁCIU VEREJNÝCH FINANCIÍ, ALE ANTIKONSOLIDÁCIU.“ ĽUDOVÍT KANÍK SA AKO ZÁSTUPCA OPOZÍCIE SÚČASNEJ VLÁDY A ZÁROVEŇ Z POZÍCIE PODPREDSEDU VÝBORU NR SR PRE SOCIÁLNE VECI, ZÚČASTNIL DŇA 21. JÚNA 2012 NA KONFERENCII „ALTERNATÍVY DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU“, ORGANIZOVANEJ INŠTITÚTOM HOSPODÁRSKEJ POLITIKY. AKÝ JE POSTOJ ĽUDOVÍTA KANÍKA K PRIPRAVOVANEJ REFORME DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU NA SLOVENSKU, KDE VIDÍ KLADY A ZÁPORY, PRÍPADNÝ PRIESTOR NA ZMENY?

Ja som tu v úlohe nie prednášateľa, ktorý by navrhoval nejaký spôsob a momentálne už ani nie som v úlohe politika, ktorý by mohol niečo meniť, takže budem len komentovať, ako vidím ja tieto pripravované zmeny. Principiálne tu ide o vzťah I. a II. piliera na Slovensku, ako tieto vzťahy nastaviť, vyvážiť, zabezpečiť ich fungovanie, aby ľuďom zabezpečili primerané dôchodkové zabezpečenie a aby nezruinovali verejné financie a predovšetkým aby tento systém dokázal fungovať udržateľne. To je hlavná úloha nielen Slovenska, ale všetkých európskych krajín.

POTREBUJEME ZMENY V I. PILIERI?

Začnem tým, že konečne sa uznalo to, čo už dlhé roky tvrdím, že hlavný problém je v I. pilieri, v jeho udržateľnosti. Tento systém nie je vďaka demografii schopný prežiť. Takže v tomto smere a v niektorých parametroch zmeny vítam, nie však vo všetkých, budem neskôr konkrétnejší. Čo nie je dobré je, že napriek všeobecnej akceptácii zmien sa rozhodnutia odkladajú. Pozitívny dopad týchto zmien sa tak odkladá, čím sa ich účinok zníži, oddiali a zhorší sa udržateľnosť verejných financií. K tomu čo bolo dnes povedané, veľká časť bola venovaná dôležitosti a posilňovaniu solidarity. Tu by som chcel povedať, posilňovaním solidarity zvyšujeme váhu prvého piliera vo verejných financiách. Prečo? Jednoducho preto, lebo keď budeme dvíhať dôchodky nízkopríjmovej skupiny obyvateľstva a stláčať dôchodky skupín, ktoré do systému odvádzajú veľa prostriedkov, dospejeme len k situácii splošťovania a vyrovnávania systému a zákonite vyvoláme nespokojnosť ľudí, ktorí do systému odvádzajú viac, vyvoláme snahu vyhýbať sa plateniu do tohto systému a tým pádom dosiahneme zníženie príjmov. Preto bude treba tlačiť hore celkovú hladinu dôchodkov. To bude vytvárať tlak na verejné financie, jednak kvôli demografii, ale aj preto, že už nemôžeme zvyšovať odvody, lebo by to zabíjalo hospodársky rast. Už dnes sú veľmi vysoké, potrebujeme ich znižovať, nie zvyšovať, na strop zvyšovania sme už narazili, tam aj keby sa dvíhal strop maximálneho vymeriavacieho základu, tak to nič zásadné na príjmoch nezmení. To znamená že budeme vytvárať tlak na verejné financie, pôjdeme do zadlžovania a budeme zväčšovať balvan, ktorý máme na nohe verejných financií. Z tohto pohľadu treba o vzťahu medzi I. a II. pilierom povedať, že oslabovanie II. piliera neznamená konsolidáciu verejných financií, ale antikonsolidáciu. Je to síce vyriešenie krátkodobého problému likvidity, ale stabilitu verejných financií to v konečnom dôsledku zhoršuje, pretože prenáša váhu bremena na I. pilier, ktorý nemáme z čoho financovať, pretože jeho príjmy nie sú dostatočné. To znamená, že ho budeme musieť dotovať. Ako náhle naň prenesieme väčšiu váhu, čo sa teraz deje, tak budeme musieť zväčšiť dotácie I. piliera. Z čoho? Z daní, z ostatných zdrojov, z dlhov.

AKO ĎALEJ S MINIMÁLNYM DÔCHODKOM?

Veľká pozornosť sa tu venovala zdôvodneniu zavedenia minimálneho dôchodku vo väzbe na solidaritu. Pozornosť tomu, že musíme

Ľudovít Kaník na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. jún 2012. Foto: Ivana Rapošová©

Ľudovít Kaník počas diskusie so štátnym tajomníkom MPSVaR, Jozefom Burianom na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. jún 2012. **Foto: Ivana Rapošová©**

zabezpečiť ľuďom dôstojné podmienky, aby neboli odkázaní na dávku v hmotnej núdzi, keď pracovali, ale za nízke mzdy. Ja sa teraz pýtam, čo je dávka v hmotnej núdzi? Jedna zo sociálnych dávok. Čo sa stane s dôchodkovým systémom, keď ho sploštíme natoľko, že dominantná bude solidarita a o systéme zásluhovosti nebude možné hovoriť? Čo sa stane, keď bude polovica ľudí v systéme dotovaná a druhá časť diskriminovaná, z toho, čo do systému odviedli, pretože tá časť bude prenášaná na nízkopríjmové skupiny? Odpoveď je, že z prvého piliera robíme sociálne dávky. Keď dnes je systém nastavený zdravo- máme tu dve nohy- I. a II., teda nejaký priebežný systém, ktorý je postavený na princípe, ktorý motivuje ľudí pracovať, pretože vidia, že toľko, koľko odpracujú, taký majú dôchodok. A tí, ktorí pracovali, ale zarobili málo, sú dotovaní, ale s jasnou hranicou solidarity. Solidarita, to sú sociálne dávky napájané z daní občanov. Je to čisté, transparentné a rozumné. Je možné súhlasiť, a tak by to bolo treba spraviť, tak by som to spravil i ja, je to technická zmena - zabezpečiť aby tí ľudia dostali svoj dôchodok v jednom balíku - to znamená aj ten, čo pochádza zo Sociálnej poisťovne, z priebežného piliera, aj ten, ktorý je v tomto prípade dotovaný cez systém sociálnych dávok. Pretože tento systém je dnes nastavený dobre aj preto, pretože každý človek, ktorý pracoval, je zvýhodnený v systéme príjmu dôchodku voči tomu, kto nepracoval, alebo pracoval menej, zjednodušene povedané tak, že za každý odpracovaný rok sa jeho príjem zvýši o jedno percento. Tak je systém nastavený, začiatok je 25 %, to znamená, že každý, kto pracoval min 25 rokov, tak jeho dôchodkový príjem sa pri posudzovaní nároku na sociálnu dávku zníži o 25 % a keď viac, tak o ďalšie %, takže človek, ktorý odpracoval 40 rokov, tak jeho príjem pre posudzovanie nároku sa zmenší o 40% a doplatí sa mu potom zo sociálneho systému tento rozdiel. Suma sumárom má o 40 % vyšší príjem ako ten, kto nepracoval vo vzťahu k sociálnej dávke. Uznávam, že sa systém dá zjednodušiť tak, aby to človek nemusel riešiť cez dva úrady a aby to dostal všetko v jednom balíku, ale to je technický aspekt. Obávam sa, že to, čo je navrhované, zhorší podmienky ľuďom, že tam nebude taká diferenciácia ako je dnes - pracujúci vs. nepracujúci. Že pracujúci, ktorí pracovali dlho, ale za nižšie mzdy ako nepracujúci, takže ich príjmy sa výrazne priblížia, čo určite nie je spravodlivé a je to také zavádzanie rovnostárstva. A len na záver dôrazním ešte raz, zavádzaním príliš silného prvku solidarity do tohto systému, znamená vyrábanie z dôchodkov systém inej sociálnej dávky. To si myslím, že nie je správne.

AKO SPRÁVNE NASTAVIŤ II. PILIER?

A teraz poďme k druhému pilieru. Toto je gro debaty, ktorá dnes prebieha. Rozhodnutie už padlo, príspevok sa zníži z 9 % na 4 % a bude možné si priplatiť 2 %. Najprv k tej možnosti priplatiť si. Je to čisto kozmetická náplasť, ktorá nebude mať žiaden význam, pretože podľa môjho odhadu sa tam zapojí tak 15-20 % ľudí a to som možno veľký optimista. Takže pre systém je to veľmi zanedbateľný prínos a je to len tak, aby sa niečo ponúklo. Čo je možné hodnotiť ako akceptáciu reality, je to, čo pán štátny tajomník Burian hovoril o poplatkoch za správu. Tam je ale vidno, že sa vraciame k systému pôvodného nastavenia, je to vlastne potvrdenie, že všetko, čo medzi tým bolo, bolo diletantské, nesprávne, zlé a poškodzovalo to systém. Čiže nastavené to bolo dobre, ale potom prišiel niekto, kto to z iných ako odborných a ekonomických dôvodov pokazil. Teraz sa to snažia dať do stavu, ktorý umožní prežiť. Znížením príspevkov do II. piliera sa ruší najväčší sociálny program, ktorý Slovensko spustilo. Ako som už povedal, zväčšuje to záťaž verejných financií a posúva to bremeno na plecia budúcich vlád, ktoré to raz dobehne. Na Slovensku postrádam systém férového vysporiadania. Čo ma veľmi mrzí, že napriek veľkej debate o dôchodku postrádam veľmi dôležitý prvok, ani tuto dnes nezaznel, vôbec sa nehovorí o tom, ako sa budú vyplácať dôchodky. To je kľúčová debata pre tých, ktorí dnes držia v rukách správu tohto systému, mali by sa na to zamerať. Od toho sa bude odvíjať to, aké dôchodky budú mať ľudia z II. piliera, ako to bude celé prebiehať a nevidím žiadnu aktivitu v tomto smere. Všetko sa sústredí len na peniaze, ktoré do systému plynú, čo je veľmi nebezpečné, lebo je to veľká a detailná oblasť, ktorú treba detailne posúdiť a venovať jej príslušný čas.

II. PILIER AKO NÁSTROJ PODPORY EKONOMIKY?

Zaznelo tu tiež, že II. pilier nepodporuje ekonomiku. Najprv by som sa spýtal, prečo je takýto pocit a či je to dané tým, že principiálne takýto systém nemôže podporovať ekonomiku, alebo je chyba v jeho nastavení a nevyužití možností. Moja odpoveď je, že sa nevyužívajú možnosti. Tento systém kumuluje obrovské zdroje, ktoré sa môžu využiť na financovanie dlhodobých záležitostí. To, že to nie je využívané je dôsledkom absencie kvalitného a rozvinutého kapitálového trhu, čo je veľká chyba všetkých vlád, že tomuto nevenovali dostatočnú pozornosť. Nevidím tu ani náznak zlepšenia. Ale aj napriek tomu, že tu tento deficit máme, existencia týchto zdrojov by mohla významne pomôcť, keby sa vláda tejto oblasti chcela venovať. Tieto peniaze je možné použiť jednak na dlhodobé investície, ale aj na iné zmysluplné projekty. Diaľnice sú len jedna z možností. Zdroje by mohli fungovať v ekonomike v oveľa väčšom rozsahu.

POTREBUJEME II. PILIER?

Veľmi správne tu zaznelo od kolegu z Poľska, že súčasná pracujúca generácia od najmladšej až po 60-tnikov si musí položiť otázku, kto nás bude financovať v dôchodkovom veku. Doteraz sme boli zvyknutí na jednosmernú generačnú solidaritu - pracujúci financujú ľudí v dôchodkovom veku. Ale medzigeneračná solidarita je obojsmerná. Musíme vnímať, že pracujúca generácia bude za niekoľko rokov v dôchodku a súčasný systém nemá šancu zabezpečiť ich dôchodky. Preto už aj súčasní dôchodcovia musia vnímať, že ich deti budú čoskoro v dôchodku. Dnes musíme rozhodovať s ohľadom na obe strany v systéme. Preto, čím robustnejší II. pilier, tým väčšia šanca na prežitie dôchodkového systému v budúcnosti. Krajina, ktorá

nedokáže odložiť do svojich rezerv pre budúcnosť aspoň do 1 % zo svojho HDP, je na tom veľmi zle. Lebo II. pilier je presne o tom, že odkladáme do rezerv časť toho, čo vytvoríme, aby sme sa správali ako rozumní gazdovia, aby sme nežili od výplaty k výplate.

Dnes žijeme na dlh a prvý pilier je žitie na dlh. Keď sa významne nezmení, je to pyramídová schéma. Dnes pri diskusiách o tom, že je to nutné zmeniť podľa návrhu vlády, počúvame argument, že máme vysoký deficit a 9 % si táto krajina nemôže dovoliť, aby dala na dôchodky ľuďom na ich osobné účty, preto musíme týchto 9 % zosekať. Ja si myslím, že sa to dá aj inak. Zabezpečiť, aby sme pomohli zníženiu deficitu, keď je taká situácia, že vláda nemôže a nechce šetriť v iných oblastiach a že akým spôsobom treba riešiť deficit. Načrtnem jedno z možných riešení. Nehovorím, že je ideálne, ale je kompromisné. Keby som bol v pozícii ministra, určite by som ho nenavrhoval, pretože podľa mňa, to čo je navrhnuté je dobré. Treba nájsť úspory inde. Ale keď už je náš deficit taký veľký a tak súrne ho musíme znižovať, viem si predstaviť niečo podobné ako urobili v Poľsku, aj keď je to iné. To je. Dohodnutá časť %, ktoré dnes prúdia do II. piliera, ja by som nešiel nad 3 %, aby tam naďalej minimálne 6 % prúdilo na osobné dôchodkové účty, nebude naďalej prúdiť na osobné dôchodkové účty v jednotlivých DSS, ale štátom sa zriadi správca dôchodkových aktív, ktorý zriadi každému zo sporiteľov v systéme ďalší účet. Každý by mal ešte jeden účet, na ktorom by boli evidované prostriedky, ktoré by už nešli do druhého piliera súkromne spravovaného, ale tieto prostriedky by sa investovali rovnakým spôsobom a na základe rovnakých pravidiel, pod akými musia fungovať DSS, pod rovnako prísnou kontrolou, atď. a umiestňovali by sa do aktív. Tieto prostriedky by ale tým, že by neodišli na účty ľudí v DSS, zostali naďalej súčasťou verejných financií až do doby, kedy by človek odišiel do dôchodku alebo kým by zomrel. Potom by sa zliali do jedného balíky a poslúžili by na nákup anuity, tak ako je to doteraz. Takýmto spôsobom by sa dosiahlo zníženie deficitu o takú sumu, na aké % by sa vzťahoval tento systém. Ľudia by však mali garantovaný stále ten istý objem prostriedkov. To je jedno z riešení, ktoré by mohlo byť. Viem, že toto riešenie nerieši otázku dlhu, že tieto prostriedky by museli byť naďalej použité, ale ja som presvedčený, že to je len otázka vôle, lebo úspory sa dajú robiť stále, či už ušetriť alebo obetovať iné priority a nie priority dôchodkového zabezpečenia občanov. A toto by som si vedel predstaviť ako kompromisné riešenie v tejto situácii. Z takých druhých, ešte horších riešení, by som minimálne chápal viac ako chápem dnes, keby vláda prichádzala s návrhom na opatrenie dočasného charakteru, ale ona prichádza s trvalým riešením, a to sa mi nezdá správne, lebo to nehovorí o tom, že tu máme prechodný problém, ktorý musíme preklenúť a musíme mu obetovať časť peňazí ľudí a potom sa budeme vracať k normálu. Nie je to tak, a preto z môjho pohľadu s tým ťažko môžem súhlasiť. Keby sme išli cestou hľadania kompromisov, zároveň treba povedať, že by bolo dobré stabilizovať tento systém, aby nepodliehal atakom a neustálim vlnám pri výmenách vládnych garnitúr. Keby sme našli rozumné riešenie, tak si viem predstaviť, že by bolo zabezpečené ústavným zákonom, aby sme to mohli naozaj mať ako vec, ktorá sa nebude meniť každú chvíľu. Ale muselo by naozaj dôjsť ku zhode a muselo by to byť niečo iné, čo vláda navrhuje dnes. Niečo, čo nepoškodí sporiteľov, teda takmer 70% aktívnej pracujúcej populácie na Slovensku. Toľko komentárov k tomu, čo bolo dnes zo strany pána štátneho tajomníka Buriana a pána predsedu Derdziuka povedané. Tá debata bude ešte dlhá a my v nej ťaháme za kratší koniec a zodpovednosť bude na vláde. Ako to spraví, to je otázne. Každé opatrenie v dôchodkovom systéme má ďalekosiahle následky.

Komentoval na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému", 21. júna 2012: Ing. Ľudovít Kaník, poslanec NR SR a podpredseda Výboru NR SR pre sociálne veci.

Kto je Ľudovít Kaník...

Ing. Ľudovít Kaník v súčasnosti pôsobí ako poslanec NR SR za SDKÚ-DS a ako podpredseda Výboru NR SR pre sociálne veci. V minulosti pôsobil ako minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR a ako člen Výboru NR SR pre hospodárstvo, výstavbu a dopravu.

VÝNOSY V DRUHOM PILIERI. S ČÍM ICH POROVNAŤ?

NEGATÍVNE SPRÁVY ZAUJMÚ VIAC AKO POZITÍVNE. TÝMTO PRAVIDLOM SA ČASTO RIADI INFORMOVANIE O VÝKONNOSTI DRUHÉHO PILIERA. O TOM, AKO PROFESIONÁLI HODNOTIA VÝNOSY, PÍŠE MIROSLAV KOTOV, PORTFÓLIO MANAŽÉR.

2010

Za rok 2010 dosiahli slovenské dôchodkové fondy v priemere ročnú výkonnosť na úrovni 1,3 percent, čo bolo zhodou okolností presne na úrovni vtedajšej koncoročnej inflácie. Mediálny priestor však zapĺňali porovnania výkonnosti fondov s akciovými indexami, ktoré v tom roku dosiahli vysoké zhodnotenie.

2011

V roku 2011 akciové indexy zaznamenali prepady a dôchodkové fondy v priemere dosiahli ročné zhodnotenie mierne pod 1,5 percent. Ich výkonnosť je pre zmenu porovnávaná oproti inflácii. Objavili sa dokonca aj porovnania na rast dôchodkov v prvom pilieri. Mnohí popustili uzdu fantázie, niekedy žiaľ na škodu veci. Rovnako nekonzistentné sú aj odporúčania, čo majú sporitelia robiť. Rady na nákup nemeckých dlhopisov, sú zdôvodnené obavami, že väčšina štátov postupne skrachuje. Naopak odporúčania, ktoré favorizujú zlato, sú založené na predpoklade hyperinflácie. Nájdu sa aj zaručené tipy na nákup akcií, prípadne nehnuteľností. Súčasťou chaotickej diskusie o výške výnosov je dokonca aj spochybňovanie zmyslu existencie druhého piliera.

2012

Diskusia ale svedčí najmä o jednom. Neexistuje spoločenská zhoda, či už na odbornej alebo politickej úrovni o vhodnej miere rizika a výške výnosov v dôchodkovom sporení.

Pri určovaní miery rizika v dôchodkovom sporení je nevyhnutné poznať schopnosť sporiteľov niesť investičné riziko. Väčšina sporiteľov v systéme je konzervatívna s nízkymi znalosťami finančných produktov a malými skúsenosťami s investovaním. Potvrdzujú to viaceré prieskumy, ale aj správanie sa Slovákov pri investovaní do podielových fondov. Márne budeme konzervatívnym sporiteľom nanucovať investovanie do rizikových aktív, ak ich odhodlanie investovať rizikovo vydrží len do

Pokračovanie na str. 15

Zbigniew Derdziuk

„Je čoraz menej pracovných miest s veľmi zlými podmienkami práce, treba teda zmenšiť skupinu osôb s predčasným dôchodkom.“

„Celý čas sa musíme pozerať na zmeny a systém prispôsobovať, rovnako budovať dôveru občanov. Každý presun prostriedkov z prvého do druhého pilieru má dlhotrvajúce následky.“

„Pokiaľ ľudia stratia dôveru v systém, nebudú si platiť príspevky a nebudú pracovať legálne.

Milan Repka

„...ak sa dnes priemerne zarábajúci občan aktívne nepostará o seba, čaká ho ťažká budúcnosť.“

„...navrhujeme bezodkladne spustiť celoplošnú výučbu finančnej gramotnosti na školách.“

„...návrh sa týka efektívnej podpory štvrtého piliera. Nechceme ľudí obmedzovať zviazanými investičnými stratégiami spoločností pôsobiacich v druhom a treťom pilieri. Sporiteľ by nebol obmedzovaný inštitúciou, do ktorej investuje svoje peniaze.“

Jozef Burian

„Žiadna zodpovedná vláda nemôže dovoliť, aby naďalej fungoval systém, ktorý vyrába obrovský dlh. Podstatné je, že práve takýto stav reálne ohrozuje vyplácanie dôstojných a primeraných dôchodkov v budúcnosti a preto pristupujme k zmenám v celom systéme.“

„Všetky zmeny, ktoré pripravuje vláda, majú zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému v SR.“

„... je povinnosťou zodpovednej vlády udržať verejné financie a dať ľuďom istotu, že ich dôchodky nie sú a nebudú ohrozené.“

Vladimír Baláž

„Provizóriá majú najdlhšiu životnosť. Valorizácia o dôchodcovskú infláciu je výhodná pre dôchodcov, lebo im vyrovnáva rastúce životné náklady. Je však nevýhodná pre verejné financie.“

„Vzdelanejšie a lepšie zarábajúce vrstvy by tak dostali možnosť prilepšiť si v starobe a napraviť sociálne nespravodlivú nivelizáciu dôchodkov.“

Ľudovít Kaník

„Dnes žijeme na dlh a prvý pilier je žitie na dlh.“

„...hlavný problém je v I. pilieri, v jeho udržateľnosti.“ „...oslabovanie II. piliera neznamená konsolidáciu verejných financií, ale antikonsolidáciu.“

Konferenciu „Alternatívy dôchodkového systému“ a vydanie júnových Hospodárskych listov finančne podporili:

fincentrum

PRVÁ PENZIJNÁ SPRÁVCOVSKÁ SPOLOČNOSŤ POŠTOVEJ BANKY

I. A II. PILIER NESTAČIA!

POČAS KONFERENCIE „ALTERNATÍVY DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU“ SME VYSTÚPILI S NÁZOROM POTREBY ĽUDÍ, VIAC SA ZAUJÍMAŤ O SVOJU BUDÚCNOSŤ A DÔCHODKOVÝ VEK, NAKOĽKO NASTAVENIE SÚČASNÉHO SYSTÉMU NIE JE DOSTATOČNÉ A CHÝBA MOTIVÁCIA PRE ĽUDÍ, VYTVÁRAŤ SI VLASTNÝ KAPITÁL. AJ KEĎ TO ZNIE CYNICKY, Z MAKROEKONOMICKÉHO HĽADISKA JE JEDNÝM Z NAJVÄČŠÍCH RIZÍK, ŽE SA ČORAZ VIAC ĽUDÍ DOŽIJE DÔCHODKOVÉHO VEKU. PRVÝ PILIER NIE JE SCHOPNÝ ZVLÁDNUŤ DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ, A ANI DRUHÝ PILIER NEPOSKYTUJE PLNOHODNOTNÉ RIEŠENIE. NAVRHUJEME PRETO VLÁDE UPOZORŇOVAŤ NA TIETO RIZIKÁ A EFEKTÍVNE PODPOROVAŤ INDIVIDUÁLNE SPORENIE V RÁMCI TAKZVANÉHO ŠTVRTÉHO PILIERA.

Milan Repka na konferencií „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. **Foto: Ivana Rapošová©**

VOX POPULI

Účastníci konferencie mali možnosť vidieť video anketu, kde sme sa ľudí pýtali na niekoľko základných otázok spojených s dôchodkovým systémom na Slovensku, jeho nastavením, fungovaním, a čo od neho môžu ľudia očakávať. Odpovede opýtaných dali rámcový obraz o vzdelanosti a gramotnosti národa v tejto sfére. Bohužiaľ z výsledku sa nemôžeme tešiť. Môžeme konštatovať všeobecnú nevedomosť o fungovaní systému. Pesimizmus a skepticizmus vo výške budúcich dôchodkov, či dokonca v niektorých prípadoch mávnutie rukou nad vytváraním si vlastného kapitálu. Prevládala nedôvera v systém, čoho zdrojom je slabá informovanosť, vzdelanosť a finančná gramotnosť národa. Taktiež absencia verejnej diskusie na témy spojené s tak vážnou vecou ako je dôchodok človeka.

POHĽAD NA REALITU

Zhrňme si súčasnú situáciu:

1. Demografický vývoj má jasný trend a nie je predpoklad, že ho dokážeme zvrátiť. Silné ročníky narodené okolo roku 1970, nazývané aj „Husákove deti“, približne za 23 rokov odchádzajú do dôchodku. Teda táto veľmi početná skupina ľudí sa stane neproduktívnou. Nahradí ju ďaleko menej početná skupina, ktorá v tom čase bude v produktívnom veku. V praxi to znamená, že v súčasnom stave máme takmer 5 pracujúcich na jedného dôchodcu, zatiaľ čo demografický vývoj nasvedčuje, že v roku 2030 to bude 2,7 pracujúceho a v roku 2050 to bude len 1,7 pracujúceho na jedného dôchodcu. Ak dnes je systém neúnosný, čo môžeme očakávať do budúcnosti?
2. V súčasnosti evidujeme na Slovensku približne 250 000 živnostníkov, z ktorých si až 87 % odvádza odvody z minimálnej mzdy! V dnešných podmienkach by to znamenalo dôchodok nižší ako životné minimum a odkázanie človeka na dávky v hmotnej núdzi.
3. Mzdu do výšky 800 € poberá viac ako 65 % obyvateľstva. Vieme a hovoríme o tom, že ani akákoľvek kombinácia I. a II. piliera neovplyvní skutočnosť, že priemerne zarábajúci občan bude mať o 23 rokov dôchodok vo výške v dnešných číslach niečo viac ako 300 €, čo v tom čase s najväčšou pravdepodobnosťou nebude stačiť ani na úhradu nákladov za bývanie. Životné náklady na rozdiel od dôchodkov budú rásť kontinuálne!

Toto všetko sú fakty, ktoré tu sú, či chceme, alebo nie. Ak sa k tomu nezachováme zodpovedne, za málo desiatok rokov sa nám naše súčasné rozhodnutia niekoľko-násobne vrátia. Problémom je, že naozaj neexistuje odborná diskusia na túto tému.

PRÍLEŽITOSŤ, KTORÁ SA NEOPAKUJE. IV. PILIER?

V prvom rade je dôležité „naliať si čistého vína“ a brať súčasný stav vážne. Uvedomiť si, že ak sa dnes priemerne zarábajúci občan aktívne nepostará o seba, čaká ho ťažká budúcnosť. Prichádzame s dvoma riešeniami. V prvom rade navrhujeme bezodkladne spustiť celoplošnú výučbu finančnej gramotnosti

GRAFICKÉ ZNÁZORNENIE NÁVRHU
NA APLIKÁCIU IV. PILIERA DO PRAXE.

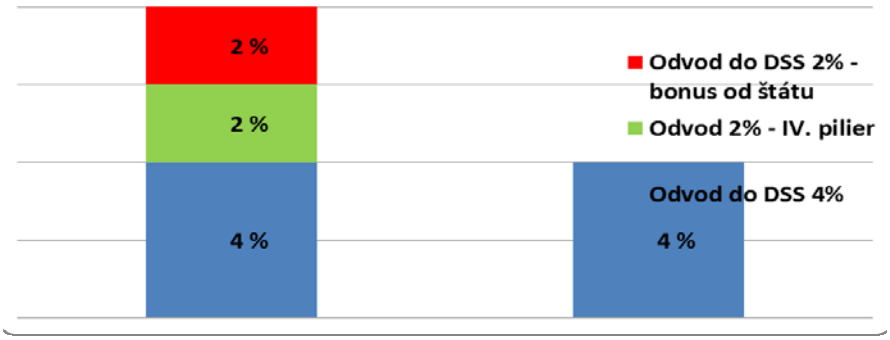

Autor: Milan Repka

na školách. Je tu priestor na prípravu vzdelávacieho programu ešte v tomto volebnom období, ktorý by už od základnej školy naše deti pripravoval na dôležité okamihy, ktoré často rozhodnú o kvalite ich života na dlhé obdobie. Jedine ekonomicky vzdelaný národ dokáže už v skorom veku sám aktívne myslieť na svoj budúci dôchodok. Ďalší návrh sa týka efektívnej podpory štvrtého piliera. Nechceme ľudí obmedzovať zviazanými investičnými stratégiami spoločností pôsobiacich v druhom a treťom pilieri. Sporiteľ by nebol obmedzovaný inštitúciou, do ktorej investuje svoje peniaze. Na výber by mal garantované schémy so zaujímavým výnosom, aj rizikovejšie inštrumenty, pre klientov s vysokým sklonom k riziku. Navrhujeme, aby klienti, ktorí sa rozhodnú pre dlhodobé sporenie, neplatili z peňazí odložených na svoju budúcnosť odvody a zároveň, aby ich štát podporil aj tým, že budú mať výhodnejší pomer odvodov do druhého piliera v pomere 6 % pre druhý pilier a 12 % pre prvý pilier (pre ostatných by to bolo 4 % a 14 %). „Prémiu“ od štátu vo výške 2 % (do výšky 6 %) dostane sporiteľ na svoj účet v DSS vtedy, ak raz za rok predloží pri podaní daňového priznania potvrdenie o sporení, podobne ako to bolo pri starom daňovom zvýhodnení.

Veríme, že návrh získa potrebnú podporu na oboch stranách politického spektra. Súčasná vláda Róberta Fica určite ocení dobrovoľnosť a fakt, že v rámci štvrtého piliera bude mať klient k dispozícii produkty primerané jeho rizikovosti, vrátane garantovaných. Vyšší odvod do druhého piliera pre takýchto sporiteľov bude z makroekonomického pohľadu kompenzovaný nižšími výdavkami Sociálnej poisťovne v budúcnosti, keďže dobrovoľní sporitelia nebudú na dôchodku odkázaní na sociálne dávky. Keďže náš návrh pomôže zlepšiť udržateľnosť dôchodkového systému už v horizonte 20 rokov, veríme, že ho podporia i opoziční poslanci. Ak má byť dôchodkový pilier dlhodobo udržateľný, potrebuje politickú dohodu naprieč celým politickým spektrom. Veríme, že politici vypočujú naše návrhy a umožnia ľuďom postarať sa o svoju budúcnosť. Na záver len zopakujme, že ak sa priemerne zarábajúci občan aktívne nepostará o seba, čaká ho ťažká budúcnosť.

Autor: Mgr. Milan Repka,
riaditeľ Fincentrum Slovensko

Milan Repka na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, 21. júna 2012. **Foto: Ivana Rapošová©**

Kto je Milan Repka...

Mgr. Milan Repka je predseda predstavenstva a riaditeľ Fincentrum Slovensko. Od júna 2007 je zodpovedný za rozvoj Fincentra na Slovensku. Pod jeho vedením sa spoločnosť Fincentrum stala za 5. rokov jednou z najvýznamnejších finančno-sprostredkovateľských spoločností. Vyštudoval Univerzitu sv. Cyrila a Metoda v Trnave, odbor Marketingová komunikácia. Od roku 1998 bol Milan Repka zamestnaný v Prvej stavebnej sporiteľni, najprv ako referent pre úsek úverov, potom sa vypracoval na pozíciu okresného riaditeľa pre oblasť Bratislava. Pred nástupom do Fincentra pôsobil dva a pol roka v Slovenskej sporiteľni ako riaditeľ pobočky. Tu bol zodpovedný za vedenie pobočky a celého tímu, prijímanie a zaškoľovanie nových zamestnancov, za obchodnú stratégiu a obchodné výsledky pobočky.

ZHODNOTENIE PRÍSPEVKOV DO DSS

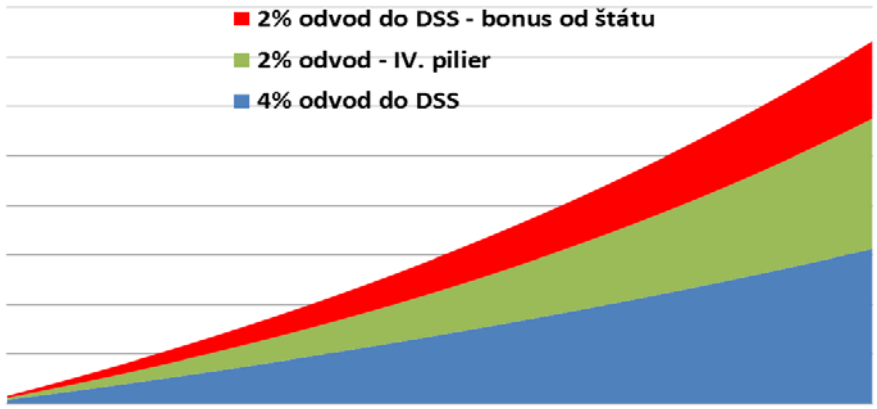

Poznámka ku grafu:
Zhodnotenie príspevkov do DSS za obdobie 30 rokov pri priemernom čistom výnose 2% p.a. V prípade IV. piliera kalkulácia s priemerným čistým výnosom na úrovni 5% p.a. Výška príspevku kalkulovaná z priemernej mzdy za rok 2011 vo výške 786 €.

Autor: Milan Repka

K REFORME DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU

PRIPRAVOVANÉ ZMENY V DÔCHODKOVOM SYSTÉME SÚ VEĽMI ROZSIAHLE A DOTKNÚ SA TAK PRVÉHO, AKO AJ DRUHÉHO PILIERA. ZÁKLADNÝMI ČRTAMI TÝCHTO ZMIEN JE (A) SNAHA O KONSOLIDÁCIU VEREJNÝCH FINANCIÍ A (B) ZVÝŠENIE SOLIDARITY MEDZI ROZLIČNÝMI VRSTVAMI SLOVENSKEJ SPOLOČNOSTI. JE PRIRODZENÉ, ŽE NÍZKOPRÍJMOVÉ VRSTVY POPULÁCIE NA TÝCHTO ZMENÁCH ZÍSKAJÚ, KÝM TIE LEPŠIE ZARÁBAJÚCE BUDÚ MUSIEŤ PREUKÁZAŤ VYŠŠIU MIERU SOLIDÁRNOSTI.

Pozrime sa teraz na to, ako sa na dôchodkoch vzdelaných a lepšie zarábajúcich ľudí podpíšu len dve z veľkého množstva pripravovaných zmien:

- zmena systému valorizácie dôchodkov
- zmena rozdelenia odvodov medzi prvý a druhý pilier

VALORIZÁCIA DÔCHODKOV O FIXNÚ SUMU

Podľa prezentovaných zámerov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny by sa dôchodky v rokoch 2013-2017 mali zvyšovať len o fixnú sumu. Tá sa vypočíta ako priemer z percenta nárastu miezd v národnom hospodárstvo a spotrebiteľských cien. Tieto nárasty za rok 2011 činili 4 % resp. 2 %. Ak by sa prezentovaný valorizačný systém aplikoval už v roku 2012, valorizačný koeficient by teda činil 3 %.

Predpokladajme, že priemerný dôchodok 370 eur sa bude indexovať o 3 %, t.j. 11 eur v prvom roku. Ostatné dôchodky sa budú indexovať o fixnú sumu vyrátanú z priemerného dôchodku. Čo tento systém spraví s dôchodkami za 20 rokov (pozri graf)?

- Priemerný dôchodok 370 eur narastie na 670 eur a jeho kúpna sila sa nezmení.
- Nízky dôchodok 300 eur narastie na 600 eur a jeho kúpna sila reálne narastie o 10 % oproti inflácii.
- Vysoký dôchodok 800 eur narastie na 1100 eur a jeho kúpna sila klesne o 25 %.

Pri odchode do dôchodku bol dôchodok 800 eur 2,2-krát taký vysoký ako priemerný dôchodok 370 eur. Po 20 rokoch indexácie o pevnú sumu bude vysoký dôchodok mať hodnotu 1100 eur a priemerný 670 eur. Rozdiel medzi nimi klesne na 1,6-násobok.

KOHO POŠKODÍ?

Parametrické zmeny vo valorizácii dôchodkov sú nevyhnutné, prispievajú však k poklesu kúpnej sily dôchodkov u vzdelanejších a lepšie zarábajúcich vrstiev. Ako sme ukázali, zvyšovanie dôchodkov o fixnú sumu ich poškodí . Poškodí ich prerozdelenie odvodov medzi prvý a druhý pilier. Prerozdelením platieb v druhom pilieri z 9 % : 9 % na 14 % : 4 % sa týmto vrstvám výrazne zníži možnosť šetriť na dôchodok v kapitalizačnom pilieri. Vzdelanejšie vrstvy obyvateľstva tak budú platiť vyššie dane a odvody a súčasne budú mať nižšie dôchodky. Je to voči nim sociálne nespravodlivé. Pripomeňme si, že nehovoríme o finančných žralokoch a pozemkových magnátoch, ale o IT špecialistoch, lekároch, tvorivých pracovníkoch vo vede, umení a médiách, či manažéroch na stredných pozíciách.

doc. Ing. Vladimír Baláž, PhD., DrSc. na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému“, ktorá sa uskutočnila 21.6.2012. Foto: Ivana Rapošová©

POROVNANIE VÝVOJA DÔCHODKOV PRI VALORIZÁCII PEVNOU SUMOU

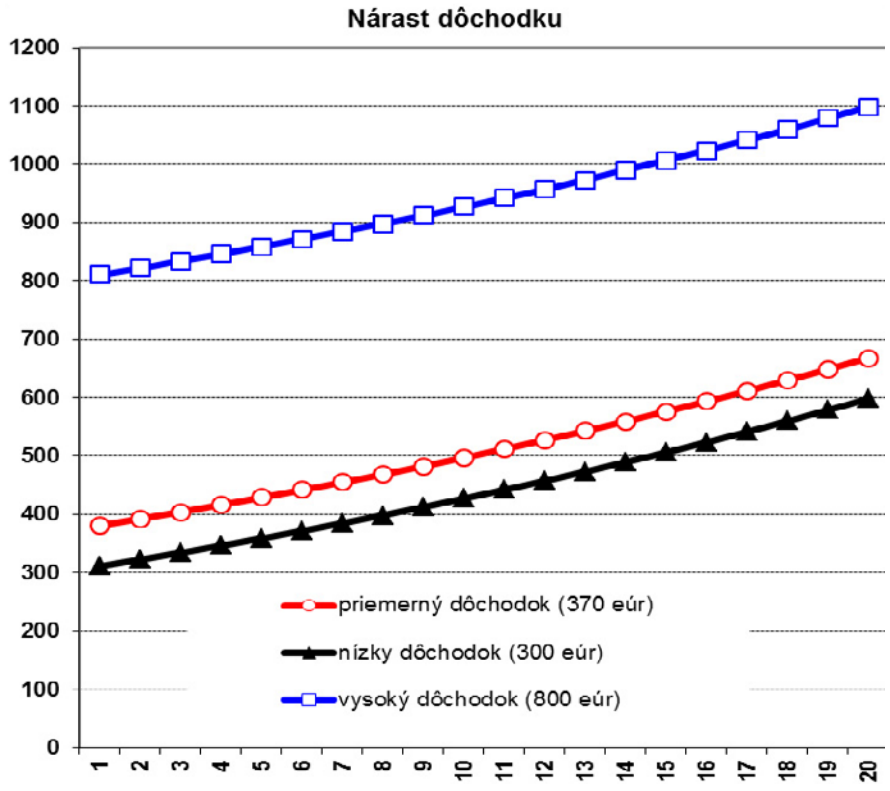

Autor: doc. Ing. Vladimír Baláž

HĽADAJME KOMPROMISNÉ ALTERNATÍVY

Je však možné zmieriť požiadavky fiškálnej konsolidácie a tvorby súkromných dôchodkových úspor? Je to možné, ak vzdelanejším a lepšie zarábajúcim poistencom umožníme sporiť viac, ako to predpokladá vládny návrh na dizajn druhého piliera. Ten hovorí o tom, že by v druhom pilieri sporiteľ okrem povinných 4% mohol dobrovoľne sporiť 2 % navyše. Uvažujme o tom, že by možné pripoistenie v druhom pilier nebolo vo výške 2 %, ale 5 %, t.j. mali by sme v druhom pilieri nie systém 4 % + 2 % ale 4 % +5 %.

Aké by boli náklady vyššieho pripoistenia pre štát? Môžeme uvažovať o dvoch scenároch:

- Vcelku optimisticky môžeme predpokladať, že by sa preň rozhodla jedna tretina sporiteľov (0,43 milióna ľudí) s priemernou mzdou vo výške 800 eur. V tom prípade by sa ročne vytvorili dodatočné dôchodkové úspory vo výške cca 207 miliónov eur (cca 0,3 % HDP odhadovaného na rok 2012). Náklady štátu na vytvorenie týchto úspor by však boli omnoho nižšie a totožné s daňovou úľavou pre sporiteľov. Pri 19 % daňovej sadzbe by nákladu štátu činili necelých 40 miliónov eur.
- V skutočnosti by sa však pre pripoistenie rozhodlo menej členov druhého piliera, možno len 10-15 %. V tom prípade by náklady štátu na daňovú úľavu sporiteľom nemuseli presiahnuť 15-20 miliónov eur. Pri odhadovanej potrebe finančnej konsolidácie vo výške 1,5 miliardy eur ide o kvapku.

doc. Ing. Vladimír Baláž, PhD., DrSc. na konferencii „Alternatívy dôchodkového systému", ktorá sa uskutočnila 21.6.2012. Foto: Ivana Rapošová©

Vzdelanejšie a lepšie zarábajúce vrstvy by tak dostali možnosť prilepšiť si v starobe a napraviť sociálne nespravodlivú nivelizáciu dôchodkov. Uvažovať môžeme aj o tom, že by na pripoistenie v druhom pilieri mohol zamestnancovi prispieť aj jeho zamestnávateľ. Štát by to opäť stálo len niekoľko miliónov eur navyše, pomohlo by to však zvýšiť mieru dôchodkových úspor, ktorá je na Slovensku nízka.

Autor: doc. Ing. Vladimír Baláž, PhD., DrSc., predseda Vedeckej rady Prognostického ústavu SAV

Kto je Vladimír Baláž...

Vedecký pracovník Prognostického ústavu Slovenskej akadémie vied. Absolvoval viacero stáží a zamestnaní na univerzitách v Nemecku, Japonsku a Veľkej Británii. V súčasnosti pôsobí ako národný expert vo viacerých expertných skupinách Európskej komisie s tematikou poznatkovej ekonomiky. Na Slovensku sa venuje výskumu v oblasti behaviorálnej ekonómie a financií. Je autorom monografie: „Riziko a neistota - úvod do behaviorálnej ekonómie a financií".

VÝNOSY V DRUHOM PILIERI. S ČÍM ICH POROVNAŤ?

Dokončenie zo str. 10

prvého vážnejšieho poklesu hodnoty úspor. Nižšie ale stabilné výnosy môžu konzervatívnym sporiteľom priniesť vyšší dôchodok ako zmätené presúvanie úspor medzi viac a menej rizikovými fondami.

POHĽAD CEZ DVE DESAŤROČIA

Pohľad do minulosti ukazuje, že aj konzervatívne investície dokázali priniesť výnos vyšší ako inflácia. Za posledných dvadsať rokov boli napríklad výnosy z krátkodobých nemeckých štátnych dlhopisov vyššie ako miera inflácie prevažnú väčšinu času - až do polovice roka 2008, teda do obdobia kedy naplno vypukla súčasná kríza. Historickú skúsenosť, že rizikové investície väčšinou prinesú v dlhodobom horizonte vyšší výnos ako konzervatívne investície považujeme za fakt. Na základe minulého vývoja, môžeme teda veriť aj tomu, že konzervatívne investície dokážu v dlhodobom horizonte spravidla priniesť vyšší výnos ako inflácia. V súčasnosti je cena za bezpečnosť investícií extrémna – výnosy z nízkorizikových aktív sú blízke nule. A je pravdepodobné, že takáto situácia sa najbližšie mesiace nezmení. Navyše, ak sa vláda rozhodne konsolidovať verejné financie zvýšením nepriamych daní, bude inflácia opäť na vyšších úrovniach. Výnosy blízke inflácii, v horšom prípade aj pod úrovňou inflácie teda môžu byť výsledkom konzervatívneho investovania aj v tomto roku.

Ekonomika sa vyvíja v cykloch, lepšie časy striedajú tie horšie. Pokles reálnych miezd alebo pokles reálnej hodnoty úspor v bankách dokážeme akceptovať ako nepríjemnú, ale prirodzenú súčasť ekonomického vývoja v horších časoch. Je nezmyselné, spochybňovať opodstatnenie druhého piliera, ak vtedy klesne aj kúpna sila úspor na dôchodok.

Autor: Mgr. Miroslav Kotov, vedúci oddelenia správy aktív Allianz – Slovenská d.s.s, a.s.
Zdroj použitých údajov: Bloomberg.

Kto je Miroslav Kotov...

Mgr. Miroslav Kotov je vedúci oddelenia správy aktív Allianz – Slovenská d.s.s, a.s. Je zodpovedný za činnosti oddelenia, ktoré spravuje investície v dôchodkových fondoch spoločnosti, obchodovanie s investičnými nástrojmi a denné činnosti portfólio manažmentu. Vyštudoval ekonomickú matematiku a má za sebou prax vo významných finančných spoločnostiach , Slovenskej akadémii vied a odborné aktivity na medzinárodnej úrovni.

Predstavenie nového tímu Inštitútu hospodárskej politiky

OD APRÍLA TOHTO ROKU NASTALI V INŠTITÚTE HOSPODÁRSKEJ POLITIKY PERSONÁLNE ZMENY A Z TOHO DÔVODU SI VÁM DOVOĽUJEME PREDSTAVIŤ NÁŠ NOVÝ TÍM:

Igor Kiss, riaditeľ inštitútu:
Igor Kiss pôsobí v Inštitúte hospodárskej politiky od roku 2010. Pôvodnú pozíciu analytika sekcie pre kohéznu politiku vystriedal v apríli tohto roku za pozíciu riaditeľa. Popri pôsobení v Inštitúte hospodárskej politiky, pokračuje vo vzdelávaní sa na Masarykovej univerzite v Brne formou doktorandského štúdia v odbore verejných financií. V odbornej oblasti sa zameriava hlavne na problematiku verejných financií a oblasť kohéznej politiky Európskej únie.

Lucia Kleštincová, manažérka pre sekciu školstva a vzdelávania:
Lucia Kleštincová pracuje ako konzultantka pre verejnú správu v spoločnosti PosAm, kde sa venuje prevažne filantropickým projektom v oblasti školstva. S podporou Republikovej únie zamestnávateľov pomáha spolukreovať diskusiu na tému prepájania vysokého školstva s trhom práce a celospoločenskú objednávku na zvýšenie alokačnej efektívnosti v rezorte ako takom. V IHP zodpovedá za projekt „Spájame vysoké školy s trhom práce“ a vrámci neho za kampaň „Nemaj na saláme“. Cieľom projektu je upriamiť pozornosť širokej i odbornej verejnosti na potrebu monitoringu uplatnenia absolventov v praxi ako nevyhnutnú podmienku budúceho skvalitnenia vysokého školstva.

Veronika Belianská, manažérka sekcie pre európsku politiku:
Veronika Belianská študuje magisterský stupeň odboru Európske štúdia na Fakulte sociálnych štúdii Masarykovej univerzity v Brne. Tu v roku 2011 ukončila i bakalársky stupeň v odbore Medzinárodné vzťahy, keď časť štúdia absolvovala vo Veľkej Británii (University of Plymouth). Dnes sú jej hlavnými oblasťami záujmu politiky energetiky a životného prostredia v EÚ ako aj ich vplyv na politiky Slovenska.

Jozef Greguš, manažér sekcie pre finančné trhy:
Jozef Greguš ukončil v roku 2011 Ekonomickú univerzitu v Bratislave, odbor Financie. Počas štúdia pracoval v oblasti verejných financií. Najprv v rámci tímu podpory pre informačný systém Štátnej pokladnice a neskôr ako vedúci tímu podpory informačného systému Jednotného účtovníctva štátu. Momentálne pracuje v súkromnej spoločnosti ako biznis analytik. V odbornej oblasti sa zameriava na oblasť finančných trhov a verejných financií.

Erik Bihary, projektový manažér:
Erik Bihary pôsobí v Inštitúte hospodárskej politiky od súčasného roku. Má niekoľkoročné odborné skúsenosti vo sfére Public Relations a Event Managementu so zameraním na korporátnu, umeleckú i hospodársku oblasť.

Zuzana Dobrotkova, manažérka sekcie pre kohéznu politiku:
Zuzana Dobrotková v súčasnosti pracuje v súkromnej spoločnosti, na pozícii projektovej finančnej manažérky, kde sa podieľa na finančnom riadení projektov podporených Európskou úniou, pričom ďalej detailne spracováva a vyhodnocuje finančné analýzy k novým projektom. Svoju odbornosť si ešte dodatočne rozširuje v oblasti verejného obstarávania. V profesionálnej oblasti sa okrem kohéznej politiky venuje aj fiškálnej politike. Jej zámerom je prispieť k účelovejšiemu a predovšetkým efektívnejšiemu čerpaniu prostriedkov z Európskej únie.

Šárka Horáková, analytička sekcie pre európsku politiku:
Šárka Horáková vyštudovala odbor verejnej správy na Ekonomicko-správnej fakulte Masarykovej univerzity v Brne. Súbežne vyštudovala rovnaký odbor na Université de Rennes vo Francúzku. Momentálne si popri pôsobení v Inštitúte hospodárskej politiky, svoje vzdelanie prehlbuje formou doktorandského štúdia na Masarykovej univerzite v Brne. Na univerzite zároveň pôsobí ako koordinátorka francúzsko-českého študijného programu. V odbornej oblasti sa zameriava hlavne na problematiku národných a nadnárodných verejných financií, ako aj politiku EÚ.

Branislav Lackovič, manažér webstránky:
Branislav Lackovič je absolventom Fakulty architektúry na STU v Bratislave, kde získal titul Ing.arch. V oblasti architektúry a stavebníctva pracuje od roku 2004. Za ten čas sa spolupodieľal na viac ako 50 projektoch počnúc návrhmi interiérových prvkov cez rodinné domy, projekty nákupných a administratívnych centier až po návrhy urbanistických celkov. Spolupracoval na projektoch, ktoré boli ocenené titulom Stavba roka a CEZAAR. Je zakladajúci člen architektonického ateliéru txt architekti. Okrem architektúry sa venuje aj iným kreatívnym veciam (grafický dizajn, webdizajn…).

INŠTITÚT HOSPODÁRSKEJ POLITIKY, N.O., NA RIVIÉRE 1, 841 04 BRATISLAVA, SLOVENSKÁ REPUBLIKA.
RIADITEĽ: IGOR KISS. EDITOR: IGOR KISS.
KONTAKT: WWW.IHP.SK